

**กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัด
ในพระพุทธศาสนา***

**PROCESS OF ACADEMIC ADMINISTRATION DEVELOPMENT FOR BUDDHIST
TEMPLE CHARITY SCHOOLS**

¹พระครูปลัดธนภุชญ์ กิตติปัญโญ (ฤทธิ์นาคา) Phrakrupalad Thanakrishna Kittipakño (Ritnaka),

²สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย Sudthipong Srivichai, ³พีรวัฒน์ ชัยสุข Peeravat Chaisuk

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: thanakrishna8@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ และ 3) เพื่อเสนอกระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู 375 คน ขั้นตอนที่ 2 ศึกษากระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 20 คน ขั้นตอนที่ 3 เสนอกระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ด้วยการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 9 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย (1) หลักสูตรสถานศึกษา การจัดการศึกษาที่พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพื่อพัฒนาผู้เรียน ชุมชน สังคมให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเองมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (2) การบริหารจัดการเรียนสอน การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้นักเรียนได้ฝึกฝนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น (3) การบริหารสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ หรือวิธีการที่เป็นตัวกลางหรือพาหนะในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ทักษะและประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน (4) การนิเทศการศึกษา การช่วยเหลือ การแนะนำการชี้แจง การบริการในการส่งเสริมให้การสอนดีขึ้น (5) การวัดผลและประเมินผล การตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพหรือคุณค่าของของผลงาน โดยผ่านการวัดผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการ คือ หลักการบริหารโรงเรียนและหลักการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน (2) จุดมุ่งหมาย (3) ระบบการดำเนินการ (4) กระบวนการดำเนินการวิชาการทั้ง 5 ด้าน

คำสำคัญ: กระบวนการ, การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

Abstract

The objectives of this research paper were 1) to study the state of academic administration in Buddhist temple charity schools, 2) to study the process of academic administration development, and 3) to propose the process of academic administration development for Buddhist temple charity schools. Mixed methods research was designed and there were 3 steps of research, which were step 1: studying the state of academic administration using questionnaire to collect 375 teachers. Step 2 studied the academic administration development process by interviewing 20 key informants. Step 3 was to propose the process of academic administration development by organizing a focus group discussion from 9 experts. Research results found that 1) the academic administration in the charitable schools of the temples in Buddhism in all 5 aspects at a high level in all aspects. 2) The process of academic administration development for Buddhist temple charity schools consisted of (1) school curriculum educational management that developed learners with knowledge and competency in order to develop learners, communities, and society to have quality according to learning standards and encourage learners to know themselves to live happily in society, (2) learning management taught providing appropriate experiences for students to practice in order to learn and change behavior for the better, (3) management of teaching media, materials or methods that are intermediaries or carriers to transfer knowledge, attitude skills and experience to learners, (4) educational supervision, assistance, guidance, clarification services to enhance teaching, and (5) evaluation and measurement, judgments about the quality or value of the work through the evaluation of students' learning. 3) The development of academic administration as for the charity schools of the temples in Buddhism, it consisted of 4 components which were (1) the principles refer to the principle of school administration and the principle of academic administration of the school, (2) purpose, (3) the operation system, and (4) the academic process in all 5 areas.

Keywords: Process, Academic Administration, Buddhist Temple Charity Schools

บทนำ

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เดิมใช้ชื่อว่า โรงเรียนราษฎร์ของวัด เกิดขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ของวัด พุทธศักราช 2488 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้มีความพัฒนาการดำเนินงานมาโดยตลอด แต่เนื่องจากในช่วงแรกๆ ได้รับอุดหนุนเหมือนโรงเรียนเอกชนทั่วไป และไม่สามารถเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนการสอนจากผู้ปกครองนักเรียนได้ สาเหตุจากผู้ปกครองนักเรียนร้อยละ 95 มีฐานะยากจน จึงทำให้โรงเรียนบางแห่งต้องเลิกกิจการและบางแห่งก็ได้โอนกิจการให้รัฐบาล ปีการศึกษา 2520 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ได้ออกนโยบายและแผนงานให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 จึงได้เพิ่มเติมนโยบายการพัฒนา

การศึกษาในด้านปริมาณว่า “จะส่งเสริมการจัดโรงเรียนราษฎร์การกุศลมากขึ้นเป็นพิเศษ” (สำนักงานกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, 2554) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้นำงบประมาณเหลือจ่ายมาส่งเสริมโรงเรียนที่อยู่ในโครงการ โดยจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด สื่อวิทยาศาสตร์และวิชาการ ตลอดจนได้ติดตามประเมินผลการบริหารงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามแบบแผนที่วางไว้ โครงการทดลองนี้ได้เป็นที่น่าพึงพอใจในระดับหนึ่ง แต่ก็ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้รับการพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน

ปีการศึกษา 2532 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2532 โดยให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องโรงเรียนราษฎร์ของวัด พ.ศ. 2488 และกำหนดให้มีกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาขึ้น โดยวัตถุประสงค์ คือ เพื่อเป็นศูนย์รวมโรงเรียนที่จัดการศึกษาเพื่อการกุศล และส่งเสริมพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เพื่อทำหน้าที่ช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันดำเนินการ กำหนดนโยบาย และพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมมือกันดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ที่จัดขึ้นร่วมกันพิจารณาเสนอแนวทางความคิดเห็น และปัญหาแก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สำนักงานกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, 2554)

โรงเรียนวัดในพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหนึ่งที่มีการดำเนินการจัดการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของวัดในพุทธศาสนาก็คือการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนในท้องถิ่นที่วัดนั้นๆ ตั้งอยู่ เจ้าอาวาสและพระภิกษุในวัดเหล่านั้นเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียน หรือให้ที่ดินแก่รัฐในการจัดตั้งโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนส่วนมากจึงตั้งอยู่ภายในวัดหรือใช้ที่ดินของวัดตั้งเป็นโรงเรียนของรัฐในขณะเดียวกันก็มีวัดบางแห่งจัดตั้งเป็นโรงเรียนเอกชน ดำเนินการจัดจ้างครูให้มาทำหน้าที่สอนหนังสือ การสอนอาจให้เปล่าหรือเก็บค่าเล่าเรียนโดยใช้เงินงบประมาณของวัดเองในการดำเนินการ

รัฐบาลได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ของวัดเพื่อเปิดโอกาสให้วัด ได้เข้าไปมีบทบาทในการจัดการศึกษาแก่เยาวชน ในรูปแบบโรงเรียนเอกชน ในชื่อ “โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” ที่โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตั้งแต่ระดับปฐมวัย (อนุบาล) ถึงมัธยมศึกษา มีวัดเป็นผู้แทนรับใบอนุญาต พระภิกษุสงฆ์และ ขรวาาสเป็นผู้บริหารรวมทั้งดำเนินการบริหาร จัดการศึกษาของโรงเรียน เพราะแต่เดิมวัดส่วนใหญ่จัดการศึกษาอยู่แล้ว แต่ละแห่งไม่น้อยกว่า 30-40 ปี บางแห่งมีอายุการดำเนินการกว่า 60 ปี โดยโรงเรียนแห่งแรก คือ โรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ พ.ศ. 2475 บริหารงานภายใต้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้รับเงินอุดหนุนบางส่วนจากภาครัฐ (สำนักงานกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, 2561, หน้า 30)

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล และปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้น การบริหารวิชาการในยุคปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะมีโอกาสในการตัดสินใจมากขึ้น

ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาที่ให้สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องปรับตัวอย่างมาก ผู้บริหารจะต้องรู้เข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสถานศึกษามีหน้าที่ให้การศึกษแก่ประชาชนโดยมีเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 30-32) ซึ่งการบริหารงานในโรงเรียนที่สำคัญที่สุดก็คือ การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ของประเทศ (รุ่ง แก้วแดง, 2541, หน้า 73-74) ถ้าหากโรงเรียนดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนการพัฒนการบริหารงานวิชาการก็น่าจะพิจารณาได้ว่าโรงเรียนประสบความล้มเหลว ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานวิชาการโรงเรียนนั้นก็สมควรได้รับการยกย่องยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินการกิจได้ผล (อุทัย บุญประเสริฐ, 2538, หน้า 62) การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่งเปรียบเสมือนหัวใจของโรงเรียน โรงเรียนจะมีคุณภาพหรือด้อยคุณภาพขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ ถ้างานวิชาการอ่อนงาทางด้านอื่นๆ ก็อ่อนตาม (Van Miller, 1965, p. 175) ดังนั้น ในการบริหารจัดการโดยการบริหารงานวิชาการควรมีการเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลัก น้อมนำพระราชปณิธานและพระราชกระแสด้านการศึกษา พัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน วิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวประวัติศาสตร์และสถาบันพระมหากษัตริย์ พัฒนาระบบการเรียนการสอน เพื่อความโปร่งใสและสมานฉันท์ เช่น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ยุกระดับวิชาภาษาอังกฤษรองรับ Thailand 4.0 ส่งเสริม สนับสนุนให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถและการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม (สิน งามประโคน, พีรวัฒน์ ชัยสุข, พระครูภัทรธรรมคุณ, พระมหาสมบัติ ธนปัญญา และเกษม แสงนนท์, 2562, หน้า 134-146)

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาซึ่งวัดเป็นผู้ดำเนินการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่เยาวชนให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมแบบไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนและเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐ จึงได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาได้นำงบประมาณมาส่งเสริมในทุกๆ ด้าน และเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองที่ได้นำบุตรหลานเข้ามาเล่าเรียน เพิ่มมากขึ้นทุกปี ในภาวะการณ์ปัจจุบันนี้โลกมีการแข่งขันสูง การจัดการศึกษาย่อมไม่พ้น คำว่า คุณภาพหรือความเป็นเลิศ ผู้บริหารโรงเรียนจึงเน้นคุณภาพการบริหารที่เป็นหัวใจหลัก คือ การบริหารวิชาการ โดยการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาที่จะไปสู่ความเป็นเลิศได้นั้น การบริหารวิชาการเป็นสิ่งสำคัญที่จะเชื่อมโยงแสดงให้เห็นผลการบริหารด้านอื่นๆ อย่างชัดเจน นอกจากนี้ โครงการบางโครงการที่จัดไม่เป็นตามแผนงานที่วางไว้ บุคลากร ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน ไม่มีการสำรวจปัญหาของการวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่มีความหลากหลายให้นักเรียนได้เลือกตามความถนัด ความสนใจ ในการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ขาดระบบการจัดเก็บข้อมูลด้านวิชาการไม่สามารถตอบสนองความต้องการข้อมูลที่นำมาใช้บริหารจัดการ หวังเพียงการสนับสนุน จากงบประมาณอย่างเดียวที่จำนำไปพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน (พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม (สระทองล้อม), 2559)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง กระบวนการพัฒนการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 5 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร สถานศึกษา การบริหารการจัดการเรียนสอน การบริหารสื่อการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการบริหารการวัดผลและประเมินผลซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนการบริหารจัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียนการกุศลศึกษาของวัดในพระพุทธศาสนาให้มีคุณภาพการงานวิชาการตามมาตรฐานการศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
3. เพื่อเสนอกระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีการดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยทำการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม และใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

- 2.1 ประชากร ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทั่วประเทศในปัจจุบัน มีจำนวน 105 แห่ง อยู่ในเขตภาคกลางเขต 1 จำนวน 14 โรงเรียน ภาคกลางเขต 2 จำนวน 19 โรงเรียน ภาคเหนือจำนวน 20 โรงเรียน ภาคอีสานเขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน ภาคอีสานเขต 2 จำนวน 17 โรงเรียน และภาคใต้จำนวน 13 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 111 โรงเรียน มีครู จำนวน 5,120 รูป/คน

- 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดจากตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane เป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากรและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับค่าความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 375 คน คือ ครูในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จากนั้นดำเนินการสุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่มของประชากรตามจำนวนสัดส่วน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดตามกรอบแนวคิด ซึ่งสังเคราะห์จากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) นำเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบประเด็นคำถาม เนื้อหาสาระ ให้มีความครอบคลุมสอดคล้องกับกรอบแนวคิด 2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบแนวคิด แล้ววิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.7-1.00 ถือได้ว่าแบบสอบถามได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ 3) นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างทดสอบในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟา หรือวิธีของ Cronbach ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .848 จากนั้นทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ก่อนนำไปแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล 1) ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ 2) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา โดยมีวิธีการเก็บข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสารที่เป็นหนังสือ ตำรา งานเขียน บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการพัฒนา แนวคิดการบริหารงานวิชาการ แนวคิดการบริหารโรงเรียน และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน ด้วยการเลือกเจาะจง (Purposive Selection) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 เสนอกระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 11 รูป/คน ด้วยการเลือกเจาะจง (Purposive Selection) ด้วยแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ทั้ง 5 ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการบริหารการวัดผลและประเมินผล ด้านการบริหารสื่อการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และด้านการดำเนินการสอน ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับที่
1. ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	4.40	0.77	มาก	1
2. ด้านการดำเนินการสอน	4.13	0.67	มาก	5
3. ด้านการบริหารสื่อการเรียนการสอน	4.20	0.70	มาก	3
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.15	0.75	มาก	4
5. ด้านการบริหารการวัดผลและประเมินผล	4.26	0.62	มาก	2
ภาพรวม	4.23	0.70	มาก	

2. กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

- 1.1 การวิเคราะห์หลักสูตรมีปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาของหลักสูตร
- 1.2 การกำหนดแผนและขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน
- 1.3 การรับผิดชอบต่อหน้าที่การสอนของครู มีการเตรียมตัวมาดี มีตำราสอน พร้อมจัดหา
คู่มือและเอกสารแจกจ่ายอย่างทั่วถึง มีการจัดแผนการสอนอย่างดี
- 1.4 การรวบรวมข้อมูลจากการประเมินผลการใช้หลักสูตร ข้อมูลสภาพแวดล้อม และ
สถานภาพของสถานศึกษา
- 1.5 การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้อง
กับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญประสบการณ์
- 1.6 การบริหารงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ
- 1.7 การพิจารณาหลักสูตรที่ใช้อยู่โดยรอบคอบให้รู้วัตถุประสงค์ของการสอนรายวิชาที่
จะต้องสอนตามหลักสูตร
- 1.8 การพิจารณาแบบเรียนหรือหนังสือประกอบโดยรอบคอบ
- 1.9 การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือการเปลี่ยนแปลงแบบเรียน
- 1.10 การบริหารงานเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาให้มีการจัดทำแผนการสอนในแต่ละวิชา
2. การบริหารการจัดการเรียนการสอน
 - 2.1 สิ่งสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาระบบการเรียนการสอนมีคุณภาพ
 - 2.2 งานวิชาการเป็นงานสำคัญของการจัดการศึกษา สามารถพัฒนาความรู้ และคุณธรรม
ของบุคคลกร เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ
 - 2.3 โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ใน
หลักสูตร
 - 2.4 ผู้บริหารควรไปตรวจสอบดูแลห้องเรียนขณะครูกำลังสอน
 - 2.5 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ
 - 2.6 การเรียนในห้องเรียนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของโรงเรียน
 - 2.4 การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของโรงเรียน รวมถึงความรู้
ความสามารถของครูผู้สอน และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน
 - 2.8 การปรับปรุงการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการ
เรียนการสอน และสอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ และอุตสาหกรรม
 - 2.9 การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและ
ส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพมากยิ่งขึ้น
 - 2.10 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้ง
ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา
3. การบริหารสื่อการเรียนการสอน
 - 3.1 การพัฒนาหลักสูตรโดยการจัดประชุมเกี่ยวกับการทำแผนการสอน
 - 3.2 การจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
 - 3.3 การส่งเสริมให้มีการบริการเกี่ยวกับสื่อการสอนเพื่อช่วยเหลือครูในการสอน

3.4 สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีและบรรลุคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

3.5 การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

3.6 การจัดห้องศูนย์ควบคุมการเรียนการสอนทางวิชาการให้เป็นห้องที่เป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับข่าวสารและสารสนเทศของงานด้านวิชาการในสถานศึกษา

3.7 การวางแผนการใช้สื่อการสอนโดยใช้แนวคิดของวิธีระบบเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้การวางแผนการใช้สื่อการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.8 การใช้สื่อให้เหมาะกับขั้นตอนและวิธีการตามที่ได้วางแผนการสอน

3.9 การเลือกสื่อให้ตรงกับเนื้อหาและวิธีการสอนด้วยการจัดลำดับขั้นตอนการใช้สื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้

3.10 สื่อการเรียนการสอนควรสร้างให้เกิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเตรียมและการใช้อันก่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้

4. การนิเทศการศึกษา

4.1 การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

4.2 การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่มีหลักการให้บุคลากรทุกคนร่วมกันรับผิดชอบในการนำสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษาร่วมกัน

4.3 การกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายในวิธีการที่จะนำไปใช้

4.4 การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบ

4.5 ความร่วมมือภายในสถานศึกษาบุคลากรในสถานศึกษาจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายในร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อให้บุคลากรแต่ละคนพัฒนาตนเองได้อย่างมีคุณภาพ

4.6 การปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

4.7 การนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยเทคนิคที่มีหลากหลายรูปแบบ

4.8 การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อพัฒนาปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

4.9 การนิเทศการศึกษามุ่งที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.10 การนิเทศการศึกษาต้องอาศัยวิธีการหลากหลายในการช่วยกระตุ้นความสนใจและความร่วมมือในการดำเนินการ

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

5.1 การจัดแผนประจำปีให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดและมีการกำหนดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนที่เหมาะสม

5.2 การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

5.3 การจัดให้มีระบบทดสอบทางการศึกษาด้วยวิธีการหลากหลายให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียน และส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบร่วมกัน ส่งเสริมให้มีการสอดแทรกคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้ทุกวิชาการ และมีการรณรงค์ให้บุคลากรและนักเรียน

5.4 การเปิดโอกาสให้ทั้งครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและการทดสอบประเมินผล

5.5 การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้/รายวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5.6 การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และเตรียมการในการสร้างเครื่องมือและกำหนดวิธีการที่เป็นระบบ

5.7 การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการและเครื่องมือที่กำหนดไว้ รวมทั้งการดูแลให้มีการบันทึกผลการเรียนการสอน การบันทึก การสังเกต และรวบรวมผลงานของนักเรียนตามช่วงชั้นที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ

5.8 การนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ

5.9 การกำหนดรูปแบบระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้ทั้งการรายงานผู้ปกครอง ระหว่างปี และการรายงานผลของสถานศึกษาช่วงปลายปีต่อสาธารณะ และหน่วยงานต้นสังกัด

5.10 การวัดผลและประเมินผลการเรียนที่ช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดหมายปลายทางตามหลักสูตร

3. กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) ระบบการดำเนินการ 4) กระบวนการดำเนินการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ หลักการในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาประกอบด้วย 2 หลักการ ได้แก่ 1) หลักการบริหารโรงเรียน เป็นการดำเนินการในการทำงานด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้านของโรงเรียน ได้แก่ (1) การบริหารงานวิชาการ (2) การบริหารงานงบประมาณ (3) การบริหารงานบุคคล (4) การบริหารงานทั่วไป 2) หลักการบริหารงานวิชาการโรงเรียน เป็นการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา (2) ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน (3) ด้านการบริหารสื่อการเรียนการสอน (4) ด้านการบริหารอาคารสถานที่ (5) ด้านการวัดผลและประเมินผล

องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมาย 1) เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้ดำเนินการบริหารงานวิชาการโดยใช้การพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 2) เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ 3) เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรในสถานศึกษา สามารถนำหลักการพัฒนาการบริหารงานวิชาการไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

องค์ประกอบที่ 3 ระบบการดำเนินการ วิธีดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย 1) แต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบ 2) ประชุมชี้แจงคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาในทิศทางนโยบายและมาตรการการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ

สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 3) คณะกรรมการบริหารนำเสนอการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นชอบ 5) ประชุมชี้แจงคณะครู กรรมการ และชุมชนเครือข่ายรับฟังความคิดเห็นและวางแผนดำเนินการร่วมกัน 6) ร่วมจัดการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาตามแผนงานที่กำหนดร่วมกัน 7) ร่วมตรวจสอบงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินการในการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ 8) ดำเนินการการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน โดยมีการประเมินผล สรุปรายงานผลการดำเนินการในภาพรวม และเผยแพร่ให้แก่ทุกภาคส่วนต่อไป

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการดำเนินการ กระบวนการดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาประกอบด้วยดำเนินการตามองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 1) อธิบายให้เข้าใจจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตรที่เน้นในการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน 2) ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่เสมอ 3) มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน 4) ให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีส่วนร่วมในการเสนอข้อเสนอนำในการจัดทำหลักสูตร 5) หลักสูตรมุ่งพัฒนาความรู้ ความสามารถ ในการสร้างทักษะทางความคิดในทุกด้าน 6) มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อปรับปรุงและพัฒนาอยู่เสมอ 7) หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญที่สามารถสร้างเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพ

2. ด้านการบริหารจัดการการเรียนการสอน 1) ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกกิจกรรม 2) มีการจัดครูเข้าสอนอย่างเหมาะสมโดยพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากรรวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอนเป็นหลัก 3) มีการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอให้ก้าวทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ 4) เปิดโอกาสให้ครูและผู้บริหารนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง 5) ส่งเสริมวิชาการภาคปฏิบัติที่ให้นักเรียนรู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงเพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริง 6) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยมุ่งเน้นคุณธรรมและส่งเสริมให้มีค่านิยมที่พึงประสงค์ทุกกลุ่มสาระ 7) มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเป็นหลักแก่นักเรียน

3. ด้านการบริหารสื่อการเรียนการสอน 1) สนับสนุนครูให้มีความสามารถในการใช้สื่อได้สอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำวัสดุท้องถิ่นเพื่อผลิตสื่อใช้ในการเรียนการสอนชัดเจนและสร้างความสนใจของนักเรียน 3) ให้การสนับสนุนด้านสื่อวัสดุกรรมและเทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอน 4) มีการจัดหาสื่อและอุปกรณ์เพื่อจัดการเรียนการสอนอย่างพอเพียงให้แก่ครู 5) ส่งเสริมให้ครูจัดหาแหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเป็นสื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน 6) จัดหาสื่อการเรียนการสอนได้ครบถ้วนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกหลักสูตร 7) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเข้าอบรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์ด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอนกับหน่วยงานอื่นๆ

4. ด้านการนิเทศการศึกษา 1) ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และขวัญกำลังใจครูในการปฏิบัติงาน 2) ได้สังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นประจำ 3) มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อพัฒนาแนวทางการสอนให้เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ 4) มีการจัดทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน 5) จัดให้มีการฝึกอบรมครู การสัมมนาทางวิชาการอยู่เสมอ 6) มีการนิเทศการเรียนการสอนตามแผนการ

ปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 7) จัดการห้องเรียนให้มีแสงสว่างเพียงพอและมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล 1) รู้และเข้าใจระเบียบการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนก่อนเรียน 2) มีการสร้างเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน 3) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบในการวัดผลและประเมินผลการเรียนชัดเจน 4) มีการวัดและประเมินผลการเรียนได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนด 5) นำเอาเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนที่ผ่านการพัฒนาแล้วไปใช้ในการวัดผลและประเมินผลจริง 6) มีการพัฒนาระบบและบุคลากรให้สามารถใช้เครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ 7) มีการพัฒนาเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนให้ทันสมัยเป็นประจำ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วยด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการสอน ด้านการบริหารสื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการบริหารการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน อาจเป็นเพราะโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีระบบการบริหารวิชาการตรงตามหลักเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่ได้อบรมให้ความรู้ผู้บริหารและครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิภาวดี ชีวะผลาบุญ (2553) ที่สรุปผลการวิจัยพบว่า การบรรลุประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในอนาคตควรมีการอบรมผู้บริหารให้มีสมรรถนะในการบริหารด้านวิชาการและครูให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู รวมถึงพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลายและในด้านผู้เรียน ผู้บริหารควรเสริมสร้างทัศนคติทางบวกให้แก่ผู้เรียนในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นต้น

2. กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยกระบวนการบริหารงานวิชาการใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) หลักสูตรสถานศึกษา เป็นแผนหรือแนวทางที่กำหนดของการจัดการศึกษาที่พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ชุมชน สังคมให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเองมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข 2) การบริหารการจัดการเรียนการสอน เป็นการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้นักเรียนได้ฝึกฝนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น การสอนจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้เกิดความเจริญงอกงาม การสอนจึงเป็นภารกิจที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ จึงจะสามารถก่อให้เกิดประสบการณ์ที่มีความหมายต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน 3) การบริหารสื่อการเรียนการสอน วัสดุ อุปกรณ์ หรือวิธีการที่เป็นตัวกลางหรือพาหนะในการถ่ายทอดความรู้ ทัศนคติ ทักษะและประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน สื่อการสอนแต่ละชนิดจะมีคุณสมบัติพิเศษและมีคุณค่าในตัวของมันเองในการเก็บและแสดงความหมายที่เหมาะสมกับเนื้อหาและเทคนิควิธีการใช้อย่างมีระบบ 4) การนิเทศการศึกษา การดำเนินงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือ การแนะนำการชี้แจง การบริการ การปรับปรุงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในการที่จะส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการสอนให้ดี

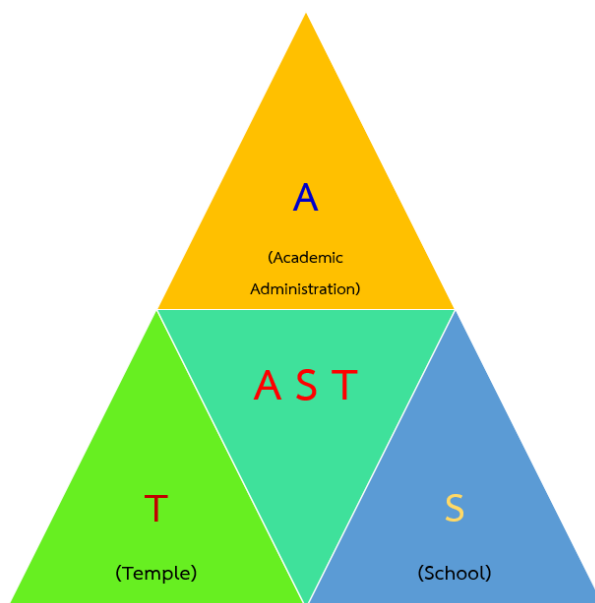

ขึ้น 5) การวัดผลและประเมินผล การตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพหรือคุณค่าของผลงาน และรวมถึงการใช้ วิจารณ์ญาณและความรู้สึกลึกซึ้งของผู้ประเมินมาประกอบในการตัดสินใจด้วย โดยผ่านการวัดผลการเรียนรู้ สิ่งที่ดี คือ ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเชิด ขำนิศาสตร์ (2556) ที่สรุป ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี มีกระบวนการปฏิบัติงานวิชาการ 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การส่งเสริม นิเทศ กำกับ ติดตาม การตรวจสอบ ประเมินผล และการรายงานผล การดำเนินงาน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอาจันต์ จรุงผล (2556) ที่สรุปผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก 1) การนำองค์การทางวิชาการ 2) การวางแผนการบริหารวิชาการเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ด้านวิชาการ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) ระบบและกระบวนการบริหาร และ 7) การมุ่งเน้นผลลัพธ์การดำเนินงานวิชาการ โดยผลการตรวจสอบ รูปแบบด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ผลการนำเสนอกระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนา พบว่า การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จะมีจุดเน้นสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนา ควรมีส่วนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา พระสงฆ์ ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน โดยยังคงต้องยึดหลักการบริหารโรงเรียน เป็นการดำเนินการในการทำงานด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้านของ โรงเรียน ได้แก่ (1) การบริหารงานวิชาการ (2) การบริหารงานงบประมาณ (3) การบริหารงานบุคคล (4) การบริหารงานทั่วไป 2) การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ควร มีมากขึ้นใน 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา (2) ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน (3) ด้านการบริหารสื่อการเรียนการสอน (4) ด้านการบริหารอาคารสถานที่ (5) ด้านการวัดผลและ ประเมินผล 3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้แนว ทางการนำเสนอการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเพชริน สงค์ประเสริฐ (2551) ที่สรุปผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงาน วิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม มี 4 องค์ประกอบ 1) ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน 2) การทำงาน เป็นทีมในสถานศึกษา 3) ภารกิจและขอบข่ายงานวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การ พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 4) กระบวนการบริหารงานวิชาการ

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเป็นกระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนา ดำเนินการโดย 1) การวิเคราะห์เอกสาร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา 2) การแจกแบบสอบถาม 3) การสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปผลตามแบบสัมภาษณ์ 4) การสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ เนื้อหา จึงสรุปเป็นองค์ความรู้จากการวิจัย สรุปเป็น “AST” ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย AST

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย มีอธิบายดังนี้

องค์ความรู้จากการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สรุปลงเป็น AST โดยมีรายละเอียดดังนี้

A = Academic Administration คือ การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ด้วยกระบวนการบริหารงานวิชาการใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการบริหารการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารสื่อการเรียนการสอน 4) ด้านการบริหารอาคารสถานที่ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล

S = School คือ การบริหารโรงเรียน เป็นการดำเนินการในการบริหารโรงเรียน 4 ด้านของโรงเรียน ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป

T = Temple คือ วัด การสนับสนุนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการและด้านอื่นๆ ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภายใต้ความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา พระสงฆ์ ผู้ปกครอง และชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์ หรือกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญทางด้านวิชาการเป็นอย่างมากซึ่งถือว่าเป็นงานหลักในการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดให้มีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารควรเน้นการปฏิบัติตามกฎระเบียบการใช้จ่ายเงินอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการให้ได้มากที่สุด

1.3 ผู้บริหารควรยึดหลักความเป็นธรรมและมีความเป็นกลาง เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารวิชาการในโรงเรียนการกุศลของวัด ใช้บุคลากรทุกคนให้คุ้มค่า วางคนให้เหมาะสมกับงาน ตามคำวาทที่ “Put the right man to the right job”

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในด้านอื่นๆ เช่น การบริหารโรงเรียน นวัตกรรมการศึกษา นโยบายทางการศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอื่นๆ เช่น อิทธิบาท 4 พรหมวิหาร 4 เป็นต้น ที่มีความสามารถประยุกต์กับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- บุญเชิด ชำนิศาสตร์. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม.
- พระมหาวิศักร์ คุณธมโม (สระทองล้อม). (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสู่ความเป็นเลิศ. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เพชริน สงค์ประเสริฐ. (2551). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงาน เป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). ปฏิบัติการศึกษไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- วิภาวดี ชีวะผลาบูรณ์. (2553). รูปแบบการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- สำนักงานกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. (2554). วาระการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2554 กลุ่มและสมาคมโรงเรียนเอกชนของวัดในพระพุทธศาสนา. พะเยา: สำนักงานกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา.
- สำนักงานกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. (2561). ข้อมูลและกิจกรรมกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ปีการศึกษา 2561. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา.
- สิน งามประโคน, พีรวัฒน์ ชัยสุข, พระครูภัทรธรรมคุณ, พระมหาสมบัติ ธนปัญญา และเกษม แสงนนท์. (2562). การบริหารการศึกษา : แนวคิด ทฤษฎีและรูปแบบการบริหารจัดการ. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 6(3). 134-146.
- อาจินต์ จรุงผล. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2538). การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Van Miller. (1965). The Public Administration of American School. New York: Macmillan Publishing Company.